

Sopiiko golf anestesiologille?

Jukka Valanne

Golf is what nature used to be. It is the philosophy of life. The rules of golf are the rules of existence. The etiquette of golf is what the United Nations charter should be. The camaraderie of golf is a blueprint for a future where all men and women live in peace and harmony and wear brightly coloured clothes... Martyn Turner, irlantilainen golffilosofi ja -historioitsija syyskuussa 1999

Aloitin golfharrastukseni Istanbulissa v. 1986. Tärkeän kongressin väsyttämänä tulin lähteneeksi Istanbulin ainoalle golfkentälle jo kauan golfia harrastaneen pediatrikollegan vetämässä pienryhmässä. Kenttä sijaitsi sotilasalueella ja portista sisään pääsemisen edellytyksenä oli yhden passin pantiksi jättäminen vartiomiehelle. Maksettuamme pelimaksun ja mailojen vuokran pääsimme ykköstiille eli ensimmäisen väylän aloituspaikalle. Ryhmämme ainoa golffari kehotti ottamaan käteen rautaseiskan, lyömään rauhallisesti korkealle tiattua palloa ja katsomaan palloon loppuun saakka, jotta se lentäisi edes jonkun matkaa, eikä meitä palautettaisi kentältä pois. Onnistuimme kiertämään koko kentän, ja kierrokseen sisältyi meillä jokaisella muutama "oikea" golflyönti, jossa pallo nousee ilmaan. Tuosta hetkestä alkaen me kaikki puolitusinaa aloittelijaa olemme pelanneet golfia.

Golfin filosofia

Golfin idea on yksinkertainen: 100 - 500 metrin pituisilla väylillä yritetään saada pallo tiiauspaikalta vihəriöllä olevaan reikään mahdollisimman vähillä lyönneillä. Kuinka tärkeää ja järkevää tämä on, selviää golfarille kuukausien tai viimeistään vuosien kuluessa. On kreationisteja, jotka uskovat, että Jumala loi ihmisen maan päälle pelaamaan golfia, ja kaikki muu toiminta on olemassa vain tämän

perustarkoituksen toteuttamista varten. Monet darwinistit taas uskovat, että ihmisolion kehittymisen päätepiste tulee olemaan täydellinen golffari; jos näin on, maailmanloppua ei tule koskaan.

Kuva 1. Kirjoittaja swingaa Royal Beliquen championship -kentällä (perustettu v. 1906). Etualalla Jorma Klossner, toukokuussa v.2000 Turun kevätkokouksen yhteydessä pelattavan 4. anestesiaalääkäreiden SM-kisan isäntä.

Golfin perusteet

Golfissa voidaan erottaa neljä peruslyöntiä: Avauslyönti eli draivi, väylälyönti, lähestymislyönti ja putti. Kolme ensimmäistä perustuvat ns. golfswingiin, joka on (epä)inhimillinen liikerata, josta on kirjoitettu enemmän kuin mistään muusta ihmisen liikkeestä; puttikin on swingin sukulainen. Avauslyönti lyödään tiiauspaikalta ja pelaajalla on oikeus lyödä pallo ns. tiin (tee) päältä, jolloin ainakin modernilla metallipuumailalla lyötäessä saadaan osu- maan hieman tavallista enemmän anteeksiantavuutta. Avauslyönnissä tavoitellaan usein nimenomaan pituutta, jolloin mailanpään nopeus osumahetkellä tulee olla mahdollisimman suuri. Väylälyönti (kuten kaikki muutkin lyönnit draivia lukuun ottamatta) lyödään siitä, mihin pallo on pysähtynyt edellisen lyönnin jälkeen korjaamatta pallon asemaa ennen lyöntiä. Lähestymislyönnissä alkaa tarkkuus olla ratkaiseva: aloittelija pyrkii viheriön lähelle, edistyneempi harrastaja viheriölle ja ainakin singelipelaajat (tasoitus alle 10) mahdollisimman lähelle lippua eli reikää. Matkan arvioimista varten on useimilla kentillä sadan ja 150 metrin etäisyysmerkin-

Kuva 2. Kirurgien ja anestesiolegien yhteistyötä: Ryhmä lähdössä kiertämään St. Andrewsin Old Coursea, n. 500 vuotta vanhaa, maailman vanhinta golfkenttää. Vasemmalta: kirjoittaja, Risto Mokka, Juha Niinikoski.

nät. Puttaus on mielestäni vaikein osa golfia: siinä pallo vieritetään erityisen tasaiseksi rakennettua (mutta ei välttämättä vaakasuorassa olevaa) viheriötä pitkin reikään. Virhemarginaali on olematon tässä lyönnissä. Näitten lyöntien lisäksi vain mielikuvitus asettaa rajat sille, minkälaisia mailankaaria voidaan nähdä pelaajan jouduttua vaikeuksiin (met- sä, korkea heinikko, vesieste, hiekkaeste).

Selviä yhtymäkohtia anesthesiologiaan

Mikä golfissa voisi viehättää anesthesiologia? Aina- kin se, että golfkierroksella saavutettu tulos on ek- saktisti mitattavissa yhdellä luvulla: lyöntien brutto- (tasoitukseton eli scratch-tulos) tai nettomäärä (tasoituksellinen eli hcp-tulos). Laaduntarkkailussa anesthesiologialla on tässä paljon opittavaa, tosin BIS- monitori pyrkii ilmoittamaan anestesian syvyyden yhdellä luvulla ja lihasrelaksaation mittauksessa ovat erilaiset prosenttiluvut käytössä. Muutoin laadun/ tuloksen mittaaminen on melko epämääräistä ja huonoon tulokseen (morbiditeetti, mortaliteetti, potilaan tyytymättömyys) on helppo löytää selityk- siä, joitten mukaan syy ei ainakaan ole anestesian antaneessa lääkarissa. Golf on sikäli kasvattavaa, että selityksille ei ole sijaa: ainoa validi toteamus on, että "olen tämän tason pelaaja". Kun pelataan 18 reikää eli 70 - 150 lyöntiä, huono ja hyvä tuuri tasoittuvat kierroksen aikana ja vain taidon vaikutus jää jäljel- le.

Golfin henkinen luonne tulee aloittelijallekin varsin pian selville: on vaikeaa pelata omantasoi- taan peliä kilpailussa tai useiden kanssapelaajien tarkkaillessa. Kierroksen aloituslyönti ykköstiiltä tai tärkeä metrin putti viimeisellä viheriöllä saavat sel- laisenkin anesthesiologin housut tutisemaan, joka elvytystilanteessa ei koe minkäänlaista stressiä. Voi- daan perustellusti todeta, että anesthesiologi pelaa golfia löytäkseen suurempia haasteita kuin hänen työstään on saatavissa!

Golflyönti vaatii täydellistä keskittymistä, ja jos suorituksen aikana yksikään muu ajatus käy mie- lessä, on lopputulos huono. Tämä lienee tärkein syy kierroksen jälkeiseen hyvänolon tunteeseen: olet joutunut tyhjentämään aivosi kaikista ongelmistasi neljän tunnin ajaksi.

Eräs vanhempi kollega kertoi minulle 70-luvun alussa tapahtumasta, jonka vuoksi hän kiinnostui anesthesiologiasta: hän oli tullut sijaiseksi keskus- sairaalan anestesiaosastolle, jossa ensimmäisenä työ-

päivänä hänen esimiehensä antoi hänelle anestesia-koneen pussin käteen kehottaen häntä "painelemaan tuota pussia", koska esimiehen itsensä täytyi lähteä. Tämä potilas kuoli leikkaukseen, jolloin kollegamme havaitsi konkreettisesti alan vaikeuden; mielenkiinnon näin herättyä hän toimi anestesiologina ja Suomen anestesiologian merkittävänä kehittäjänä koko työuransa ajan. Samaan tapaan ensimmäiset yritykset golfpallon ilmaan saamiseksi ja suunnan säilyttämiseksi ovat hämmästyttävän vaikeita jopa muita mailapallopelejä aikaisemmin pelanneelle. Tämä synnyttää uteliaisuuden, jota vielä kiihottaa muutama vahingossa onnistunut lyönti.

Golfissa ja anestesiologiassa (toisin kuin esimerkiksi keihäänheitossa) muutama erinomainen suoritus päivän aikana ei paljon hyödytä; olennaista on välttää virheet: yksikin iso munaus, jota ei pikaisesti vähin tappiopin kyetä korjaamaan, voi johtaa katastrofiin. Esimerkiksi skotlantilaisesta korkeaseinäisestä hiekkaesteestä itsepäisesti eteenpäin lyöntiä yrittävää (kun taaksepäin pääsisi helposti) golfaria voi verrata vaikeaa intubaatiota perinteisellä menetelmällä liian kauan yrittävään anestesiologiin. Molemmista suorituksista on helposti seurauksena kammottava lopputulos!

Golf opettaa nöyräksi

Golf on mielen peli: keho on pelkästään välikappale, jonka kautta olemme pakotettuja pelaamaan. Sillä ei ole merkitystä, oletko lihava tai laiha, nuori tai vanha, nainen tai mies: henkinen kapasiteettisi (luovuus, äly, kurinalaisuus, tahto, paineensietokyky) ratkaisee kuinka saat pallon lähtemään tiiltä ja up-

poamaan reikään. Periaatteessa alkeiskurssi, joka opettaa Sinulle kuinka seisot, kuinka tartut mailaan ja kuinka svingaat (heilautat) sitä, riittää antamaan valmiudet hyvään tulokseen, jos vain kantti kestää!

Analyttiselle anestesialääkärille golf sopii erityisen hyvin: työn tulee perustua tutkittuun, kirjoitettuun ja opittuun tietoon. Minulla on pari hyllymetriä golfkirjallisuutta; sitä on arvioitava samoin kuin anestesiologista kirjallisuutta: osa on soopaa, osa korkeatasoista tutkittua tietoa. Esimerkkinä olkoon oivallus, joka perustuu vanhaan fysiikan kaavaan $F = \text{massa} \times \text{nopeuden neliö} / 2$. Tällä perusteella alettiin valmistaa titaniumpäisiä mailoja, jotta mailaa keventämällä saataisiin lisää vauhtia mailanpäähän, massan vähenemisen vaikutus pallon lähtönopeuteen on kuitenkin pienempi; näin pallo saadaan lentämään hieman pitemmälle. Useat golfin harrastajat tukeutuvat pelinsä kehittämisessä golfammattilaiseen, opettajaan eli "pro"hon. Jos on tottunut hakemaan tiedon kirjallisuudesta (kuten useimmat tämän lehden lukijoista ovat), oppii vuosien mitaan parantamaan peliään lukemalla golfkirjallisuutta ja soveltamaan sitä käytäntöön harjoitusalueella tai golfkentällä.

Olen pelannut tennistä 50 vuotta parhaina saavutuksinani piirinmestaruus yleisessä sarjassa ja 2 piirinmestaruutta yli 45-vuotiaitten sarjassa. Golfia olen pelannut 13 vuotta vaatimattomammalla menestyksellä. Pidän tenniksestä, mutta golfiin minulla on rakkaussuhde.

Jukka Valanne, LKT, Hcp 9,3
Lapin keskussairaala